

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Manuskript 8814

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

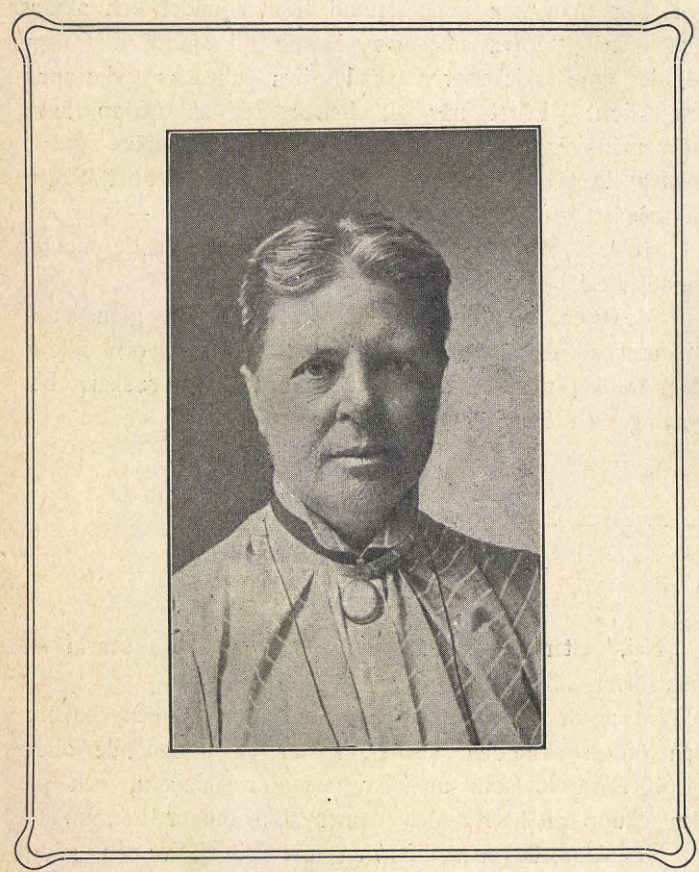
UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 2. Stockholm den 11 Januari 1912. 5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år.. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år.. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	--	--

Ellen Bergman.

70 år.

En af Fredrika-Bremer-Förbundets gynnare och donatorer, fröken Ellen Bergman, fyllde den 5:te jan. sjuttio år.

Hennes lif har varit rikt på gagnande gärningar. Hon har undervisat tusentals kvinnor i sångens konst som lärarinna vid Musikaliska Akademien. Högre Lärarinneseminariet, Normalskolan, Wallinska och Sjöbergsska skolorna samt i Teosofiska Samfundet. Dessutom har hon varit en mycket anlitad privatlärarinna.

Bland de mer lysande profven på hennes undervisningskonst äro Valborg Svärdström, Dagmar Möller samt Sven och Lisa Scholander.

Många spår har hon lämnat efter sig, där hon gått fram. I Musikaliska Akademien bildade hon en stipendiefond för elever i sång och violoncellspelning genom att där afstå sin lilla lön.

På den tiden voro kvinnor än sämre aflönade än nu — men lika fullt uppgår fonden nu till sex tusen kronor.

Sammaledes i Högre Lärarinneseminariet afstod hon sin lön till en fond som nu bereder elever ett stipendium på 100 kronor om året.

Till Fredrika-Bremer-Förbundet har hon donerat femtio tusen kronor, Ellen Bergmans släktstipendiefond, af hvilken skall utgå stipendier för studiehjälp

åt kvinnliga afkomlingar af hennes föräldrar. Till det Teosofiska Samfundet, hennes skötebarn, som hon varit med om att stifta, har hon också gifvit ett mycket stort belopp. Likaså har hon gifvit diverse mindre understöd åt för kvinnosaken gagnande företag, t. ex. förra sommarens rösträttskongress.

Nu frågar väl hvar och en, hur en sånglärarinna kunnat samla så mycket pengar? På den frågan kan blott gifvas ett svar: genom oerhörd arbetsamhet och den yttersta sparsamhet och enkelhet i lefnadsvanor.

Ellen Bergman hör till det fåtal idealister, som vill offra allt för de höga mål hon eftersträfvat. För sina många och stora förtjänster tilldelades henne af konungen för några år sedan medaljen Illis quorum på förslag af Musikaliska Akademien. Hennes förtjänster på musikområdet äro synnerligen stora. Bland annat har hon som lärarinna i skolor infört något nytt, nämligen att basera den unisona sången på undervisningen i solosång. Hvarje elev fick sin, om ock korta, individuella utbildning af stämman. Samsång utan denna basis kan enligt hennes mening bli till skada för rösten.

Hennes undervisning i sång har äfven under långa tider anlitats vid Raya-Yoga-skolan i Point Loma i Californien, dit hon fyra gånger rest efter fyllda 60 år för att hjälpa den teosofiska hufvudledaren, Mrs Tingley.

En varm kvinnosaksvän är Ellen Bergman alljämt, om hon också numera mestadels begränsar sin verksamhet till att sprida kännedom om teosofiens upphöjda och rena lära, som fört henne själf så långt framåt i utveckling af ädla egenskaper.

Mycket har hon nog haft att bekämpa i sin natur innan hon blef den lugna, toleranta varelse hon nu är. Som barn lär hon ha varit ostyrig och vild och sört öfver att ej vara gosse. Hon anade kanske redan då att för de flesta kvinnor var deras kön ett hinder för deras utveckling och för utnyttjandet af de pund de fått.

Emellertid kom hon bättre rustad ut i lifvet än flertalet kvinnor i början af 1860-talet gjorde, tack vare faderns, den lärde prosten Bergman, utmärkta undervisning i såväl bokliga ämnen som musik.

Äfven modern, Mathilda Scholander, var en kvinna med hög bildning. Och hela hemmet var den bästa bildningsanstalt för de uppväxande fem systrarna. Där musicerades dagligen allvarligt och grundligt.

Ellens instrument var den känsliga violoncellen, som hon skötte con amore, men som sedermera undanträngdes af hennes egen vackra stämma, som utbildades af Julius Günther och ofta hördes i Stockholms musiklif, isynnerhet på 60- och 70-talet.

Mycket mera vore att säga om Ellen Bergman, men det torde i framtiden blifva utförligt sagdt. Ty Ellen Bergman tillhör den elit af verkamma och framstående kvinnor, som icke glömmas.

A. M. H.

Films

— med text och utan —

I.

Salens fondvägg dekorerad med grönt och krysantemer. Stämmingsfull halfdager. En skaldisk stillhets atmosfär. Auditoriet ej öfverväldigande mångtaligt, men elegant, en charmant ensemble af herrar och damer med stämpeln: first quality. Damerna Lockes, Kants och Schellings juvelörhängen skicka ut strålar i spektrets alla färger, då ägarinnorna vända en smula på sina välfriserade hufvuden. Man hälsar hvarandra till höger och vänster och befinner sig synbarligen väl i kretsen af idel bekanta med förutsättningar att kunna imponeras af ett föredrag, sådant som det väntade. Okända åhörare finnas bakåt i lokalen, men på samma sätt som luften — omärkliga.

På katedern med dess gröna skärmar står nu en ryktbar främling med distingeradt yttre. Han behandlar målet för estetisk kultur. Koncist, beundransvärdt, med rent af strålande framställningskonst sammanfattar han hela utvecklingsskeden i genomskinliga punkter och ger lärdomar. Hvad som mest behöfves för att afvinna lifvet glans och värde, det är att tillvända detsamma en konstnärlig betraktelse. Att skåda konstnärligt, det är att införlifva sig med föremålet utan att förlora sig själf, det är att skörda stegradt lif, det är att medan man blir som allra mest förtrogen med allt levandes öde, dess ve såväl som dess lust, själf växa och lyckliggöras genom känslan af svällande storhet. Den oupphunnne mästaren i lifskonst, han som gett oss Clärchens poetiska gestalt, har ju visat, hur man kan taga afstånd från lidandet och skräcken utan att gifva smärtans vinning till spillo, hur man åt de egna skickelserna skall gifva konstens skimrande projektion. Först när skönhetsbegäret så genomträngt hela människan, att hon på hvart steg vet mätta sig ur själfva lifvet och verkligheten, först då är målet nått. Skönhetsbegäret — vändt mot vilja och handling — blir till ett arbete i riktning af sedligt ideal, ett strålande, fängslande ideal.

Societeten, betagen af föredragets formella glans, appiåderar tillfredsställd, skjuter tillbaka minnen och bilder dem dunkla makter vilja tvinga fram i allt för skarp belysning och förgäter för stunden

”die stumme Sehnsucht,
die in mir gelebt

und eine Lücke klafft
nun schwartz in mir”.

Nej, efter detta inga tomrum, gapande, svarta — ljus öfver tillvaron!

En af de osedda går långsamt mot utgången, bakom den öfriga mängden, småler, kastar en utmanande blick på föreläsaren, som nu står nedanför katedern, och på den grupp af herrar och damer som omger honom.

Ni skönhetssynens lifvakter, om ni själfva en gång

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
Hofjuvelerare.
4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

bli de klämda, de trampade, får denna "lifsstegrings" lyckorus kanske mindre af haut gout än ni tänker — säger den blicken.

*

Damer samlas vid blomprydda, tjugande tebord, medan någonting från pagodernas land ligger i luften, något af inaktiv oåtkomlighet. Damerna blicka ut öfver miljöns harmoniska linjer, som vagt forma tillvaron... Bortom sévres- eller meissenkopparna, bakom Louis XIV eller rokokomöbeln, på andra sidan de målade eller skulpterade mästerverken, utanför miljöns hela oåtkomliga trygghet böljar blott det formlösa... För en sekund eller två förtätar det sig till en fattlighet. Med aromen från den ångande samovaren, stiger där fram en dimfigur... bilden af den lilla japanska, som med trötta, trötta fingrar skördar tebladen. Hon är tård af arbete sedan sitt sjette år. Sin arbetsförmåga får hon dag som natt utnyttjad mellan industriens järnarmar. Knappt vuxen bär hon dagen lång tunga bördor i packgårdarna för en penning så ringa, att kostnaden för konfekten i den lilla bonbonnieren där på bordet skulle förslå till tio dagslöner åt henne. Leka med blommor och djur, vara fri, skratta — sådant var aldrig för henne, bara arbete, arbete...

Nu tystnar surret af kokande vatten i teköket, i stället hörs liksom hammarslag långt ifrån... det är nere från grufvorna, där metallen bryts. Underjordiskt svart och kallt är det, det droppar från mörka väggar, medan döden sitter på lur i någon återvändsgränd. Männen hacka och hacka, brödet hämtas upp ur dessa dysra djup, hacka och hacka för hustru och barn... Huru länge? Tills katastrofen slår verktygen ur skälfvande händer...

Damerna småle frånvarande. Deras släta velvetklänningar eller mörka sidendräkter äro oemotståndligt fångslande. Hvilken charm öfver allt detta artisteri! Damen där framme i randigt med den 'ondulerande' fantasimuffen vid sidan och det pälsbrämade sjalarrangemanget, är hon inte kopierad efter Gainsborough? Hon framkallar ju samma helhetsverkan som den förtjusande mrs Sarah Siddons. Och damen där till höger är ju som en skapelse af M:me Vigée le Brun. De nya moderna lämna spiran för det enkla raffinemang som är det mest utsökta. Damerna småle nu medvetet. Det är psykologiskt underhållande att pröfva verkningarna af väl understödt kvinnligt behag, att minnas segrarna inför en eller annan modern Paris — i den oåtkomliga trygghetens miljö.

En elegant husa kommer och lämnar värdinnan ett kort på en liten elegant bricka. "Fröken Erbkönig", läser värdinnan. "Har Nanny sagt att jag är upptagen..." "Ja, men frökens ärende är så brådskande." "Vi ha ju lite hvar haft våra småtingar hos fröken Erbkönig, ni har väl ingenting emot att jag tar emot henne här", säger värdinnan förbindligt. "Det är naturligtvis fråga om någon bazar eller dylikt, som du skall starta", menar "Sarah Siddons". "Knappt ha vi sträfvat oss igenom badortsvälgörenheten, så börjas det hemma i staden.

Vi är redan trötta innan halva vintern är öfver". "Det syns inte", försäkrar värdinnan med ett smickrande ögonkast på gruppen. "Ridturerna och vintersporten motverka väl deklination", säger Vigée le Brun och fortsätter i snabbaste tempo: "min farmor, hon hemlighåller sin adress en del af somrarna, annars får hon inte andrum för alla bref om bidrag och hjälp till det och det. Jag orkar inte längre, säger alltid farmor i juni — och hennes sekreterare skall väl också någon gång hvila sig — och så försvinna de båda två", hon skrattar lätt. Men värdinnan gör en liten gest som anbefaller tystnad.

Fröken Erbkönig är allt för van att skrida till aktion i kretsar sådana som denna för att vara det minsta bortkommen. Hon hälsar lätt och tar en anvisad plats. "Jag är ledsen att störa, men på samma gång glad att träffa på flera af dem jag ämnat söka samlade här. Nu är det moderskapsförsäkringen vi måste göra något för. Staten kan ännu så länge bara börja med industriarbeterskor och bara skjuta till en fjärdedel af ett erforderligt understödsbelopp för dessa. Men det finns andra kategorier af illa ställda mödrar. — Jag skall inte gå in i plågsamma detaljer" — fortfar fröken Erbkönig och viftar litet med handväskan, då hon hos damerna tror sig spåra känslor af obehag — "kunde vi bara få ihop grundplåten till en fond, så få vi med tiden donationer till den, så går det nästan alltid, men om ingen gör början... Hvarför skall den meddelösa modern, hon som lider mest af alla för att staten skall behålla en önskad numerisk respektabilitet lämnas åt öfvergifvenhetens öde?"

"Är det verkligen fallet", frågar Sarah Siddons skeptiskt. "Vi ha ju F. V. O. och F. F. och S. de C. och institutioner med namn genom hela alfabetet".

"Hur behöfligt skall jag inte försöka måla för damerna; det är blott på nära håll man ser sådant så att man förstår det. Tala med våra diakonissor, våra slumsysstrar eller barnmorskor i aflägsna landsbygder, de kunna lämna detaljer".

Den rostiga Vigée le Brun bleknar en nyans.

"Men hvad vill fröken Erbkönig att jag skall göra då", frågar värdinnan tillmötesgående.

"Sätta namnet under det upprop vi tänka utfärda till en soaré för detta ändamål, en soaré, med föredrag, sång och violoncellnummer".

"Hvilka skola stå för uppropet mera än jag?"

"Grefvinnan Danner, bankir Heine, fruarna Locke, Kant och Schelling".

'Var god disponera mitt namn. Jag kommer i godt sällskap', säger värdinnan leende. "Men ställer då fröken Erbkönig om allt det öfriga?"

"Allt", säger den gamla fröken med ett fint leende, "bara konsulinnan tar med sig sina bekanta och dessas bekanta så att vi få fullt hus".

Fröken Erbkönig drar sig tillbaka.

Surr som i en bikupa. Endast enstaka ord tränga igenom sorlet. Man tycks diskutera veckans evenemang. Orden äro så nötta, så tömda, liksom gamla flaskor med botten upp.

En röst satiriserar det förflutnas modegalenskaper med

pointerande af snabelskorna, sextonde seklets vertugardins, parfymraseriet — ambran i maten och (med förlof) i lavemangen, mouchens enfaldiga pikanteri, den vanstäl- lande hårpyramiden. "I getingmidjorna låg det däremot rytm, en viss..." "Att fyrtiotusen snörade ihjäl sig en- samt i modets hufvudstad är kanske bara förtal", inflic- kar värdinnan. "Hur som helst, nu ändtligen har den allmänna smaken hunnit fram till en konstnärlig mått- fullhet", afgör den förra rösten. "Med hattspjut som spet- sa! Med bandage om knäna?", vädjar värdinnan. Men hennes gäster småle obekymradt: tout passe, tout casse..

Men automobilerna vänta.

Metta Greger.

Miss AGNES E. SLACK,

Hvita Bandets Världsförenings hederssekreterare, som sedan några månader tillbaka gästar Sverige och talar för Hvita Bandets sak. Det är fjärde gången Miss Slack besöker vårt land.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillva- rataga allas intressen på skilda platser, få vi här- med uppmana våra läsarinna i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tid- ningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Allm. Pensionsförsäkringsbolaget, Stockholm,

meddelar till särdeles billiga premier:
Lif-, Blandade Lif- & Kapital- samt Barnförsäkringar.
Liberala invaliditetsbestämmelser.

Bolaget ansvarade den 31 dec. 1910 för en lifförsäkringssumma af
37,272,155 kronor.

Dagny 1912.

Det är veckotidningen Dagnys femte årgång, som vi härmed anbefalla våra läsare. Tid- ningen kommer att som hitintills utgå med 52 nummer under året.

Till syfte och innehåll förblir den oförändrad, **för kvinnorna viktiga reformfrågor** såsom det främsta på dess program.

En i möjligaste mätto rikhaltig afdelning för **ämnen af allmänt intresse** afser att kunna göra tidningen omfattad af bredare lager, utan- för de af kvinnorörelsen och dess frågor direkt intresserade.

Litteraturafdelningen kommer allt framgent att intaga sin gifna plats, hvarvid särskildt våra författarinnors alster uppmärksammas.

Genom **korrespondensartiklar från utlandet** söka vi följa kvinnorörelsen därute i dess skif- tande faser.

Reseskildringar och kulturskildringar kom- ma att allt emellanåt inflyta.

Som förut är det oss angeläget att lämna om- fattande **biografier** öfver bemärkta kvinnor.

I öfrigt kommer tidningen att så vidt möjligt är följa de större aktuella frågorna samt upp- taga hvad som kan vara af intresse för läse- kretsen.

Till undvikande af afbrott i postbefordringen våga vi vördsammast uppmana våra prenumeran- ter att fortast möjligt verkställa prenumeration för året. Pris, postarvode inberäknadt, blir som förut **kr. 4: 50 pr år; 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal.** Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

REDAKTIONEN.

En ny prenumerant

skaffad af **hvar och en** af tidningens nuvarande prenumeranter **fördubblar** med ens upplagan.

Sprid DAGNY!

Fastekuren och Mac Faddens "Healthhome" vid London.

Nio dagars fasta! Mindre angenämt, eller hur! Tre à fyra glas kokt vatten, det var allt som bestods. För öfrigt fick man lefva af luft och bad, sol och blomsterdoft. Om natten sof man i tält eller så kallade luft-hyddor, hvilka voro uppsatta på en grön äng i närheten af boningshuset. Hyddorna voro inredda som ett större lusthus med tak. Väggarna bestodo af rullgardiner, hvilka man drog för om kvällarna. Möblemanget utgjordes af två sängar, ett klädskap och en lavoar. En liten veranda på ena sidan utgjorde en behaglig hviloplats om dagen. Klockan half åtta om morgonen ljud gongongen. Man tittade ut bakom rullgardinen och såg hur herrarna redan voro i full fart med att öfva sig i boxning, brottning och dylikt. Sång och hvissling hördes öfverallt, man skyndade sig att få gymnastikdräkten på, och lätt och ledig sprang man ut och förenade sig med skaran, som begaf sig till gymnastikfältet, en härlig plats på en hög bergsplatå. Ännu var det friskt och svårt på morgonen, och de gymnastiska öfningarna gingo med lif och lust. Ingen fick vara pjåkig. Rådde man ej med någon ansträngande rörelse, gick man ur ledet för en stund. Där förekommo bland annat så kraftprövande rörelser som att långa sträckor hoppa på ett ben eller bära hvarandra på ryggen, en herre tog en dam och — en dam en herre, allt naturligtvis under skämt och skratt. Sedan tågade man hem, tog sig en dusch eller bad och gjorde toalett. För dem, som undangjort sin fasta, vinkade en lukullisk måltid, bestående af de läckraste frukter, nötter af alla slag, surmjölk, ost och smörgås samt någon varm äggrätt. Efter måltiden hvila på trädgårdsofforna och sedan promenad eller åkturer till kl. 5, då ett nytt vegetabiliskt mål serverades. En pudding af ris eller majs och någon tillagad rätt af nötter utgjorde då alltid en välkommen tillökning i den något enförmiga matsedeln. På eftermiddagen idkades tennis, krocket, fotboll, dans, musik och springlekar, däri alla åldrar deltog.

Hur länge fastetiden skulle räcka berodde på hur sjuk patienten var. Somliga tillätos ej att fasta alls till följd af svagt hjärta eller dylikt, andra kunde hålla i ända till 21 dagar. Den strängaste uppsikt hölls öfver hvarje patient, och man var tvungen att i allt noga följa doktors föreskrifter. De första dagarna mådde jag förträffligt. Den fjärde dagen ansträngde jag mig för mycket vid ett krocketspel och måste en dag ligga till sängs. Svår reumatisk värk inställde sig, men "det måste man vara förberedd på", menade doktorn. Efter fastan följde mjölk-diet. Man måste dricka flera liter om dagen, fördelade i små portioner. Man gick där dagen lång med sin lilla tillbringare och kaffekopp och immundigade en kopp hvar halftimme ytterst långsamt och försiktigt ur glasrör. Efter fyra à fem dagar fick man börja med rå frukt och tyckte man sig då kunna smälta stenar, så hungrig var man. I allmänhet repade man sig mycket fort, och det var en fröjd att se, hur krya och glada de flesta voro, när de foro däriifrån. Själf kände jag mig som förvandlad och längtar blott att återkomma dit och få njuta af detta härliga, naturfriska lefnadssätt.

Doktor Mac Faddens namn är ännu föga känt i Sverige. Men så mycket mera i England och Amerika, där han grundat ett stort Helthome i närheten af New-York, och är det naturligtvis endast en tidsfråga, när dylika hem komma att inrättas äfven i Sverige.

Ada Fallstedt.

Förnya prenumerationen för 1912.

Annonsera i Dagny!

"Ninon"

Damhandske

af

glacéläder.

Alla färger.

Kr. 1: 95.

"Lady"

Damhandske

af

glacéläder

med uppstickade sömmar.

Alla färger.

Kr. 2: 50.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

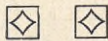
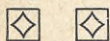
STUREPLAN — REGERINGSGATAN.

Lapparnes talman och deras danska vän.

Muittalus Samid birra.* En Bog om Lappernes Liv af den svenske Lap *Johan Turi*. Udgivet med dansk Oversættelse af *Emilie Demant*. Paa Foranstaltning og med Forord af *Hjalmar Lundbohm*. Köbenhavn 1910. A.-B. Nordiska Bokhandeln, Stockholm, i distribution. 260 s. Kr. 10.—.

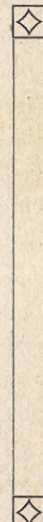
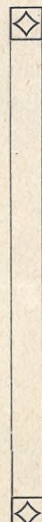
En originellare, vederhäftigare och mera fängslande bok än denna får man söka efter. Men så har den också kommit till stånd genom samverkan af tre ovanliga personligheter. Idén till boken har uppstått hos lappen *Turi*, och själf har han skrivit hvar ord i den, med undantag af företalen och en del noter. Men lika fullt måste det sägas, att *Turis* tanke aldrig skulle ha kunnat förverkligas utan medverkan af de båda andra personerna. Hade icke disponenten *Hjalmar Lundbohm*

ger på samma gång hon uppmuntrat och underlättat hans litterära verksamhet. Under månader bodde de tillsammans i en malmetarebarack vid *Torneträsk*, fröken *Demant* och *Turi*, den förra ombesörjande de få och enkla göromålen i ett lappskt hushåll, den senare skrivande på sin bok. Men det ovana arbetet tröttade honom: den, hvars verksamhet dittills bestått i vargjakt på fjällen, hade icke lätt att finna sig i ständigt inomhuslif och tankearbete. Fröken *Demant* var det då som upplifvade honom då han tröttnade, ledde in hans tankar på nya spår, framlockade ur honom den ena berättelsen efter den andra om olika sidor af lapparnas lif — och så förmådde honom att nedskrifva det berättade. Som *Turis* uppteckningar ingalunda alltid bildade ett sammanhängande helt och ofta voro skrifna utan tanke på huru de skulle sammanställas, blef det för fröken *Demant* nödvändigt att ordna och hopfoga dem. Hon har alltså haft redaktionsarbetet om hand, och hon har utfört det just

EMILIE HULT, f. Demant.

i *Kiruna* visat ett så varmt intresse för *Turis* plan, så hade denne senare väl knappast haft mod och beslutsamhet nog att vid fem och ett halft decenniums ålder göra allvar af ett för en nomadlapp så ovanligt företag som att skriva en bok. Och äfven om boken hade blifvit skriven, skulle dess öde väl i bästa fall ha blifvit att få ligga som ett värdefullt manuskript i *Carolina Redivivas* i *Uppsala* eller *Kungl. Bibliotekets* i *Stockholm* gömmor, ifall ej disponenten *Lundbohm* iklädt sig de dryga kostnaderna för dess utgifvande. Och slutligen bör kraftigt framhållas den roll den danska målarinnan fröken *Emilie Demant* spelat vid bokens tillkomst. Sedan några år tillbaka grundligt förtrogen med lapparnas lif och vanor, ej blott genom studier, utan långt mer genom egna hårda rön under ett drygt års flyttningar med renarna, har hon stått vid *Turis* sida under hela den tid boken skrefs och befriat honom från alla det praktiska livets omsor-

JOHAN TURI.

så som det skulle, utan något det minsta spår af den klåfingrighet, som eljes så sorgligt ofta kännetecknar utgifvare af andras skrifter. Endast påtagliga upprepningar har hon strukit men för öfrigt återgifvit *Turis* text oförändrad, t. o. m. med bibehållande af inkonsekvenser i stafningen.

Men fröken *Demant* har icke blott redigeradt, utan äfven översatt *Turis* bok. Tyvärr är jag fullkomligt okunnig i det lappska språket och kan därför ej afgöra, huruvida översättningen troget följer originalet. Men det behöfs inte heller, ty den kompetentaste af alla auktoriteter, professor *K. B. Wiklund* i *Uppsala*, har synat fröken *Demants* arbete noga i sömmarna utan att kunna finna något fel på det; och han är sannerligen inte den, som är böjd för skonsamhet. För min del kan jag endast fälla det omdömet, att översättningen är utförd på en vacker och vårdad danska, som det är ett nöje att läsa. Att återge *Turis* bok på svenska vågade fröken

* *Muittalus* = berättelse, *Samid* = lapparne, *birra* = om.

Demant sig inte på. Hon kände sig icke ha fullt her-
ravälde öfver vårt språk, fastän hon talar det nästan
utan brytning, om ock danska ord och former stundom
insmyga sig i hennes tal.

Hufvudsaken är ju i alla fall, att Turis skildring af
lapparna finns öfversatt till ett för oss begripligt tungom-
ål; och för detta äro vi fröken Demant den varmaste
tack skyldiga.

Lapparnas lif från vaggan — nej, förlåt, renkalfskin-
net till grafven få vi i Turis "Muittalus" (= berättelse)
lära känna i alla dess enskildheter. Det är knappast nå-
gonting, som saknas däri. Om familjeförhållanden, seder
och bruk, klädedräkt, åkdon och husgeråd, renar och
renskötsel, flyttning vid olika tider på året och olika vä-
derlek, om jakt och fiske, om sjukdomar hos människor
och renar samt botemedlen mot dem, om tro och öfver-
tro, om mödor, faror och olyckor, om högtider och gläd-
jeämnen, ja t. o. m. om lappfolkets forntid samt ej minst
om dess framtidsbekymmer, om allt detta ger oss den
kloke och mångerfarne Turi rika och pålitliga upplysning-
gar. Det är visserligen ingen systematisk vetenskaplig
framställning och ej heller någon litterärt genomarbetad,
formellt glänsande skildring. Men just det primitiva ut-
tryckssätt, som genomgående kännetecknar boken, fångar
genom sin omedelbarhet, sin absoluta frihet från för-
konstling. Man läser boken med samma känsla af väl-
behag som man inandas Lapplands starka, friska luft.
Turi uttrycker sig så stillsamt, så försynt, så måttfullt,
men ändå så åskådligt och öfvertygande. Aldrig nyttjar
han ett starkt ord, så mycket mindre då ett öfverord. Icke
ens skildringen af de svåraste mödor och lidanden
kan förmå honom till ett bittert, klagande tonfall, och en-
dast en stilla, fast innerlig glädje lyser igenom hans ord,
då han talar om lapparnas blott alltför få och korta
stunder af lycka.

Denna lidelsefria realism framträder särskildt i berättelsen
om flyttning i oväder öfver högfjällen:

"Det er jo slemmt at flytte, naar det er snefog over
höj fjældene under flytningen. Og sidaan (= hjorden)
drog af, og saa begynder de at flytte de lange fytveje,
— og deroppe er alligevel koldt, selv om det end er godt
vejr. Og saa blev det en saadan kulde og snefog og
haard blæst, at det kastede renerne om, og byrderne
faldt af renerne, og de ridende børn frøs værst og blev
trætte, saa de ikke mere kunde blive paa renen, og de-
res hænder var saa kolde, at de ikke kunde holde ved
enden af kløvtræerne. Og de gamle folk, som var 80
aar gamle, de var afkræftede, og de havde daarlige øjne
og de orker ikke at gaa saadan, at de kan følge med i
en flyttende sida, og de afkræftes ogsaa saadan, at de
ikke kan vandre de lange dagsrejser ud i en køre; og
saa er de nødt til at blive natten over i vildmarken;
og undertiden kan de ikke faa ild, ja selv om de nu og-
saa fik et baal, saa overkommer de dog ikke at rive saa
mange ris op, at de kan vedligeholde ilden hele natten;
og saa fryser de saadan, at de næsten mister livet; og
er det haardt vejr, da er det endnu værre. Og derfor
er intet raad, ikke noget som helst at gøre; hverken ren
eller menneske orker at bære dem." —

Måne det kunde framställas mera gripande med alla
den mest raffinerade konstns hjälpmedel? Som motsats —

icke i form, men väl i innehåll — till detta stycke bör
man läsa om värflyttningarna till Norge:

"Og naar Lapperne om foraaet kommer over høj-
fjældene, hvor der har været koldt og megen sne og ik-
ke ret meget snebar mark, men dog saa meget, at renen
lige netop har levet og naar de kommer til Norge, saa
de kan begynde at se havskovene (de norske skove) og
i dem er græs og løf, og det er skönt og herligt synes
Lappen. Og naar de kommer nærmere, saa begynder
man at høre gögen og alle fuglene, som efter Lappens
sind er liflige, og saa giver de sig til at joige*:

Mödre og skønne kære græsdaale, kalvens moder voia, voia, nana,
nana.

Hil, hil jer nu mödre, voia, voia, nana nana.

Tag nu imod min kære hjord og plej den, som I för har gjort —
voia — voia nana nana. —

Vær atter, mödre, mine venner! — v. v. n. n.

I mödre! græs nu mine rene sunde! v. v. n. n.

Det vore frestande att ge ännu flere prof på Turis
stil; men ofvanstående får vara nog. Likväl vill jag sär-
skildt påpeka de nästan dramatiska skildringarna af stri-
derna med arffienden vargen samt den lilla roande sa-
gan om hur hunden kom i lappens tjänst.

Turi är en mångsidig man, och han har som ut-
trycksmedel nyttjat icke blott ord, utan äfven bilder. Hans
bok åtföljes af ett planschverk i nästan alltför stort for-
mat, omfattande fjorton teckningar. Att inte herrar konst-
historici med förtjusning ha kastat sig öfver dessa prakt-
prof på primitiv konst är mig obegripligt. Ty här ha
vi just primitiv konst af bästa slaget, utförd af en man
utan någon som helst skolning, barnsligt enkelt men
med osvikligt säker blick för det väsentliga, det karak-
täristiska och därför så ofantligt intressant och lärorik.
Jag har nu visserligen hört en konsthistoriker uttala sitt
djupa förakt för all barbar- och vildekunst utan att ana,
att han därmed bröt stafven öfver sig själf som veten-
skapsman. Men jag vägrar att tro, att de alla äro hans
likar. Hvad är då orsaken till att de inte skrivit ett ord
om Turis teckningar?

Men boken innehåller icke blott en absolut tillförlit-
lig och utörlig skildring af lapparnas lif och lefnads-
villkor, utan också gripande allvarsord om deras fram-
tida existensmöjligheter, som te sig så skrämmande dyst-
ra. Det är en inför undergången ställd folkstam, som
genom Turi framställer en vädjan till sina starkare och
lyckligare lottade grannar. Den bofasta befolkningens
framträngande mot norr — hvarför just ditåt, då änd-
lösa obygd med gynnsammare natur i sydligare trak-
ter fåfängt vänta på nybyggare? — och den kitsliga gräns-
spärningen mot Norge och Finland ha blifvit ödesdig-
ra för nomadfolket. Och likväl äro just nomadlapparna
det folk, som bäst afpassat sig efter den yttersta nordens

* Man kan ju sluta sig till, att joigningen är något slags sång;
men det är ett afgjordt fel af öfversättarinnan att icke ge läsaren
någon som helst upplysning om hvad som kännetecknar denna
joigning och skiljer den från annan sång. Hon nöjer sig med
att hänvisa till K. B. Wiklunds afhandling "Lapparnas sång och
poesi", Uppsala 1906. Måne en läsare af hundra har tid och
tillfälle att studera den? Kunde inte vi andra stackare ha fått en
tio raders förklaring af det mystiska ordets innebörd?

natur. De kunna framalstra betydliga materiella värden genom sin renskötsel, värden, som med lapparnas försvinnande skulle gå förlorade och som näppeligen kunde på nära nejder uppvägas af hvad de halfsvältande bofasta finnarna däruppe i Sveriges kargaste nejder kunna afvinna naturen: litet fisk och litet ripor. Dock, det är väl icke troligt, att Turis vädjan kommer att förklinga ohörd, därtill är den alltför öfvertygande. Från norskt håll har den visserligen mötts med uppenbar afvoghet, delvis äfven från (norsk-inspirerad?) danskt. Men här i Sverige skall den åtminstone näppeligen kunna väcka andra känslor än sympati och beundran.

Bokens författare, Johan Turi eller Thuuri, som han också skrifer sig, är en äkta nomadlapp, född och uppvoxen i den yttersta nordens vildmarker, där han tillbragt största delen af sitt lif. Först nu, vid några och femtio års ålder, har han genom själsyn lärt känna andra delar af världen än trakterna norr om polcirkeln: för närvarande torde han nämligen efter en tids vistelse i Stockholm befinna sig i Danmark som gäst hos sin trogna vän och medhjälpare fru Emilie Hatt, f. d. fröken Demant. I fråga om hans person hänvisar jag för öfrigt till fröken Demants företal till hans bok.

Den kvinna, hvars både gamla och nya namn jag nyss nämnt, som både inspirerat Turi till hans arbete, redigerat och översatt det, är af österländsk ätt — det hörs ju på namnet lika väl som det syns på den varma hyn, de stora mörka ögonen, den böjda näsan och det svarta håret. Det är sällsamt, att just denna ras med sina skarpt utpräglade egenheter skall ha en så märkvärd förmåga att helt och fullt förstå och sympatisera med en främmande folksjäl. Hur många stora och värdefulla insatser ha icke semiter gjort i den nordiska kulturen! Det vore naturligtvis öfverdrift att ställa fru Hatt vid sidan af personligheter sådana som Georg Brandes och Oscar Levertin, ty hon har ju tillsvidare icke presterat någon själfständig undersökning af den lappska folksjälen och odlingen. Men likväl är hennes gärning i ett afseende större än deras. Hon har kämpat med svårigheter sådana som ingen af dem väl hade kunnat drömma om, i det hon i mer än ett års tid lefvat det för en kulturmänniska så oerhördt pröfvande lapplifvet. Hon har pröfvat hungerns kval i vildmarken, hon har genomvått sträfvat fram genom bitande storm och som följd därpå i sex veckors tid sväfvat mellan lif och död i ett ensligt finnpörte, tills slutligen hennes starka fysik gick segrande ur striden med sjukdomen. Utan hennes modor och lidanden, hennes okufliga energi och varma hjärta hade aldrig en af de märkligaste böcker sett dagen, som nordens litteratur från senare år kan uppvisa. Äran är hennes ej mindre än Turis — äran att ha frambragt den fylligaste och bästa skildringen af ett litet och förbisedt, men ingalunda kulturellt eller ekonomiskt värdelöst folk, dess odling och dess själ.

Fröken Demant var ursprungligen målarinna och ansågs ha en vacker bana framför sig. Men hon hade själfkritik nog att inse, att hon likväl inte hörde till konstens stora utvalda. "Någon Rembrandt skulle jag ändå

aldrig ha kunnat bli", sade hon en gång till mig, "och då kunde ju världen undvara mig." Så lämnade hon då måleriet — tänk, om litet flera konstnärer af lägre rang hade sådan själfkritik och ansvarskänsla! — och fann en ny lifsuppgift, mer kräfvande, men också tacksammare och mer ärofull.

Nu har hon nyligen funnit ännu en, som hon har lika stora förutsättningar att med framgång fylla och som är lika tacksam: att göra en man lycklig. Men utan tvivel skall hon veta att lösa båda. Fru Hatt glömmet ej fröken Demants lappska vänner.

Och vi kunna känna oss öfvertygade om att hon ej heller glömmet sina svenska vänner. För henne äro danskt och svenskt inga oförenliga motsatser, hon ser djupare än till ytan. Sverige, dess folk, dess språk och dess odling känner, förstår och älskar hon mer än de flesta, på samma gång hon är god dansk patriot. Och hennes verksamhet har ju kommit Sverige till godo.

Rolf Nordenstreng.

Konst.

Hallins konsthandel i Stockholm pågår för närvarande en akvarellutställning af Ellen Jolin. De som läst eller ämna läsa hennes till julen utkomna bok "Studiefärder i Medelhafsländer" böra skynda sig att med detta urplock ur hennes digra portföljer komplettera bekantskapskapen med den mångberesta konstnärinnan-författarinnan. Fröken Jolin är målare i sina skildringar samt berättare i sina skisser. Här återfinner man i färg många af de sydeuropeiska motiv — Spanien, Italien, Dalmatien — som hon i sin bok behandlat med penna och ritstift. Bäst äro kanske landskaps- och arkitekturmotiven från hennes älskingsland Italien; kyrkointeriörer, soliga klostergårdar, trädgårdars blomsterprakt.

En samling skisser från England berätta om en i somras företagen studiefärd dit; och från sin villa på Saltsjöbaden har hon utställt exteriörer och interiörer med porträtterade familjemedlemmar. Af de svenska landskapsmotiven är det särskildt ett stycke terräng öfersäladt med blåsippor och hvitsippor som tilltala både som vårstämning och för sin teknik. Akvarellen fordrar en säker hand och tillåter mindre fusk med teckningens korrekthet än oljefärgen.

Fröken Jolin är otroligt flitig och det är bara skada att hon på denna utställning ej tagit med mera af sin rika produktion.

T. K.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

MÄLARBADET
11 Handverkaregatan 11.
BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING
1:a klass i alla afseenden.
OBS! Simundervisning f. damer och herrar
R. T. 38 14 — 38 15 A. T. 93 43 — 93 44

För rekonvalescenter

efter mattande sjukdomar eller operationer, för nervösa, blodfattiga och sömnlösa, rekommenderas

Sanatogen

af mer än 15,000 läkare.

En genomförd Sanatogenkur framkallar:

god aptit, förnyad lefnadslust och en utpräglad känsla af välbefinnande.

Från allmänheten föreligga tusentals entusiastiska uttalanden.

Pröfva och döm själf!

Sanatogen är till salu å alla apotek och i drogaffärer i originalpaket å 50, 100 och 250 gr. Broschyrer sändas gratis och franko från Sanatogens Generalagentur, Kungsgatan 17, Stockholm.

För efterapningar varnas!

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Johan Gabriel Oxenstierna.** En gustaviansk natursvärmars lif och dikt. Af **Martin Larsson.**

Annonsera i DAGNY!

Notiser.

Noras första kvinnliga stadsfullmäktige. Till medlem af stadsfullmäktige i Nora har valts f. d. telegrafkommisarien fröken Alfhild Cnattingius.

Lunds kvinnliga stadsfullmäktige. Till kompletterande af det meddelande vi redan gjort om att fröken Hanna Pettersson invalts i Lunds stadsfullmäktige ha vi erkållit nedanstående uppgifter.

Fröken Pettersson är född i Lund den 4 dec. 1870 och dotter till den i fjor aflidne stationskarlen Jonas Pettersson, en känd och värderad veteran från Lunds statsbanestation. Efter slutad skolgång lärde Hanna Pettersson bokbinderiyrket hos bokbindaremästaren C. W. Pettersson i Lund. Lärotiden var 4 år. Efter densamma genomgick hon i Gera i Tyskland en kurs i därvarande fackskola för bokbindare. Den 21 okt. 1901 öppnade fröken Pettersson eget bokbinderi i sin fädernestad, hvilket hon sedan dess drivit med god framgång.

Fröken Hanna Pettersson, som invalts af arbetarepartiet, har fäst partiets uppmärksamhet vid sig icke minst genom sin praktiska blick och sitt stora allmänintresse. I Kvinnliga diskussionsklubben, hvars styrelse hon tillhört, har hon varit en framskjuten medlem.

L. K. P. R:s centralstyrelsemöte. Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt centralstyrelsemöte har pågått under tisdagen och onsdagen den 9 och 10 dennes i Stockholm. Förmiddagarna voro som vanligt anslagna till enskilda mötesförhandlingar. Tisdags e. m. hölls ett halfensklidt möte med frökarna Elin Wahlquist, Elisabeth Nilsson, Anna Grönhagen, Anna Lindhagen, fru Jenny Velander och dr Gulli Petrini som talare; på onsdags e. m. ett stort offentligt möte på Runan med föredrag af direktör Ernst Beckman, fru Anna Wicksell, redaktör Karl M. Lindh och fru Ellen Hagen. Vi återkomma i nästa nummer till mötet och dess förhandlingar, då tiden ej tillåter något referat i denna veckas Dagny.

En storartad donation. Framlidne kanslisekreteraren E. K. Almqvist har i sitt testamente förordnat, att efter hans efterlevande makas fränfälle och såvida hon ej annorlunda bestämmer skall ur boet afsättas en fond å 100,000 kronor för stiftande af ett rekreationshem för bildade arbetande kvinnor.

Sånglektioner. Vi fästa våra läsares uppmärksamhet på fru Ada Fallstedts annons i dagens nummer. Fru Fallstedt, hvars namn syntes under den intressanta artikeln om M:me Marchesi sångskola i föregående nummer af vår tidning, är elev af M:me Marchesi samt har under senare år vidare utbildat sig i London för de mest framstående lärare af den italienska skolan. Fru Fallstedt är sedan många år sånglärarinna i Stockholm.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$, och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisionserhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung, bildad flicka,

som genomgått sjukvårdskurs å länslasarett samt sedan tjänstgjort som sjuksköterska, söker plats. »H. E.»; Svenska Telegrambyråns Annonssafd. f. v. b., Stockholm.

Plats som skrifbiträde,

hjälp och sällskap önskar elementarbildad 21-åring. Kontorsvan samt kunnig i handarbeten och enklare sömnad. Svar till »Nu genast», Smedby, p. r.

Ung flicka,

som tänker ägna sig åt sjukvård, önskar plats som elev vid sjukhus eller hos läkare. Svar torde snarast möjligt insändas under adr. »Villig», Eskilstuna p. r.

Värdinne-

Husföreståndarinneplats, sökes för 30-årig bildad dam, i aktadt hem, i stad eller på landet. Frisk och verksam; synnerligen barnkär. Referenser finnas. Svar till »Januari 1912», under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

För att lära

hushåll

önskar mot fritt vivre ung, elementarbildad, musikalisk flicka plats i god familj, helst i närheten af Stockholm, är kunnig i enklare sömnad och äfven villig biträda med skrifgöromål. Familjemedlem. Svar till »Karin, 19 år», Örebro p. r.

Ung flicka,

bildad och barnkär, som genomgått hushållsskola och samaritkurs samt innehaft plats som barnfröken i adlig familj, önskar snarast möjligt plats i verkligt fin familj. Svar till (Barnfröken eller sällskap) poste restante, Härnösand.

UNG, bildad dam, som genomgått elem.-läroverk, tysk pension o. husm.-skola med praktiskt godtt sätt, önskar kortare, event. varaktig anställning hos fin, bildad, ensamstående dam för att blifva till verklig nytta i hemmet eller under resa. Svar till »20 år» under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Småskolelärarinna

önskar mot fritt vivre under jan.—febr. plats i familj. Är villig deltaga i hvarjehanda göromål, event. läsning med barn. Svar till »Familjemedlem», Ulfstorp p. r.

Värdinneplats

önskas i godt hem, där husmor saknas. Mångårig erfarenhet. Utm. ref., bildad och af god familj. Svar till »Musikalisk», Uddevalla Postkontor p. r.

En ung frisk flicka

önskar plats, helst på landet, som privatsekreterare eller på kontor. Är kunnig i tyska och engelska, stenografi och maskinskrifning. I brist därpå som sällskap och hjälp vid husliga sysslor åt äldre dam. Mot fritt vivre och någon lön. Svar till »Retiré», Kiosken, Parkgatan, Göteborg.

Hushållsplats.

27-årig flicka, fullt kunnig i ett hems skötande, önskar plats att förestå eller på egen hand sköta ungherres hem. Svar till »Hushåll 1912», Örebro p. r.

Mot fritt vivre

önskar ung lärarinna plats i Sthlm eller dess omedelbara närhet. Utm. referenssvan, musikalisk, språkkunnig. Önskar använda öfrigt tid till egna studier. Svar till »E—m», Örebro, p. r.

Ung Värmländska

af god familj, frisk, villig, glad och musikalisk, med goda betyg från 8-klassigt läroverk, önskar plats i aktningsvärd familj att undervisa barn samt vara frun till hjälp och glädje. Svar till »Små anspråk», under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Engelsk Dam

önskar anställning i god familj i Stockholm mot fritt vivre. Goda referenser erhållas samt vidare upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Drottninggatan 54, kl. 12—4, Stockholm.

Ung bättre flicka

önskar plats antingen i yngre tjänstemannafamilj där jungfru finnes, som husmoders hjälp, eller som hushållerska åt skolbarn i mindre stad. Verkligt villig. Svar till »H. E. 15 jan.», Åshammar, p. r.

PLATS som husföreståndarinna i godt hem där husmor saknas, sökes af bildad, hushållsvan flicka, 34 år, skicklig i matlagning, bakning, alla husliga bestyr. Van att med omsorg och sparsamhet sköta ett hushåll, gärna där barn finnes. Goda betyg. Svar »Pålitlig — duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

Ung dam af fin familj söker värdinneplats

i bildad familj helst i Stockholm. Utmärkta referenser. Personlig uppgörelse. Svar till "Conventionelle", Linköping p. r.

Ung flicka,

som nyligen genomgått Handelskola, äfven stenografi och maskinskrifning, önskar plats på kontor. Tacksam för svar till »19 år», p. r. Norrköping.

Ung, förlofvad flicka

önskar att tillsammans med husmodern lära sig allt, som hör till ett hems skötande. Vill blifva anedd som familjemedlem. Ref. finnas. Liten lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Oskarshamn.

PLATS genast eller i närmaste tid önskas i familj att tillsammans med husmodern sköta hemmet. Gärna där barn finns. Har genomgått Elisabeth Ostmans husmoderskurs. Tacksam för svar vore »Vilig», Allm. Tidn.-kont., Stockholm f. v. b.

Hushållsvan flicka,

27 år önskar framdeles plats att sköta aktad ungherres hem. (Helst hos skogstjänsteman, gärna Norrland.) Goda bet. o. rek. Delt. gärna med skrifgörom. Svar till »Samvetsgrann», postf. 48, Långebro.

LEDIGA PLATSER.**Lärrarinnvikariat**

i engelska, tyska och franska ledigt vid samskolan i Sala för inst. vårtermin. Ansökan jämte betyg snarast möjligt till Rektorsämbetet, Sala.

Lärrarinnvikariat

vid samskolan i Arboga under vårterminen 1912 i ämnena: kristendom och historia samt (i klass 1) modersmålet och tyska sökes omedelbart hos rektor.

Skicklig lärarinna

önskas under vårterminen 1912 att undervisa en gosse för inträde i II klass. Svar med lönepretentioner, betyg och fotografi till Bruksförvaltare Carl Engström, Starbo Bruk, Smedjebacken.

Bildad, ung dam, Kvinnlig

musikalisk och med intresse för husliga göromål, erhåller på nyåret plats genom

Stockholms Förmedlingsbyrå, R. 92 34. Hedström & C:o. A. 8155. Norrlandsgatan 8-10, 1. tr.

En lärarinna,

hurtig och energisk, samt fullt kompetent att undervisa två eller tre barn för tentamen till femte klassen i läroverk får plats i norrländsk prästgård strax på nyåret. Betyg, rekommendationer och uppgift å löneanspråk sändes till kyrkoherde Olof Carlsson, Hede.

Kvinnligt skrifbiträde i Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.

Begynnelselön 1 200 kronor. Efter 5 år 1,400.—. Efter 10 år 1,600 kronor. Pension. 6 timmars daglig tjänstgöring. En månads semester. Fordringar: ålder ej öfver 30 år. Kunnighet i maskinskrifning och stenografi. Ansökningar ställas till Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen skola vara ingifna före den 10 februari 1912.

Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.

Maskinskrifverska

och stenograf erhåller plats nu genast inom maskinaffär i Stockholm. Sökande bör vara fullt hemma i tysk och engelsk korrespondens samt bokföring. Svar med uppgift om referenser samt löneanspråk torde insändas, märkt "Ferm 1912" under adr. S. Gumælii Annonsb., Sthlm, f. v. b.

Kvinnlig Tandtekniker,

fullt kunnig i kautschuksarbeten, för plats som biträde hos Tandläkare Gina Nilsson, SOLLEFTEÅ.

Bättre, anspråkslös flicka

får plats nu genast som husmoders hjälp att sköta barnen, 11, 9, 7 och 1 år och inomhus förefallande göromål. Svar med betyg och fotografi torde sändas till "M. M." tidningen Uppsalas kontor, Uppsala.

stenograf,

hvilken, på grund af flerårig systerställning som kontorsstenograf, stenograferar svenska absolut korrekt och felfritt, erhåller anställning den 1 februari å större liförsäkringsbolag.

Ansökningar, hvilka behandlas konfidentiellt, med fullständiga upplysningar angående kompetens, vitsord och löneanspråk till "Förstklassig kontorsstenograf", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sjuksköterska.

Till följe sjukdom är plats genast ledig å Ädelfors hvilohem för bröstsjuka, Ädelfors.

Elementarbildad,

barnkär, helst musikalisk flicka erhåller i januari god plats hos brukstjänstem.-fam. i mell. Sverige för att undervisa 8-årig gosse och i öfrigt deltaga i sömnad och husliga sysslor. Svar med foto., ålder, lönepret. till "Familjemedl. X. 44" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Plats finnes

nu genast för kvinnlig Stenograf och Maskinskrifverska, van vid diktamen på såväl tyska som engelska språken. Svar emotses endast af därtill fullt kvalificerade till märke "German & English", under adr. S. Gumælius Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b., och torde dessa svar åtföljas af uppgift om ålder, löneanspråk och betygsskrifter.

Ung dam eller herre

något van vid maskinskrifning erhåller genast plats å större kontor härstädes. Svar till "Mignon" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Kvinnliga arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

DEPOSITIONSRÄKNING

5 %

SPARKASSERÄKNING

4 1/2 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL**, fina världens favorittvål

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Prenumerera på DAGNY!

SKIDOR,

Skridskor, Kälkar, Skridskosegel, Isjakter, Vantar, Mössor, Tröjor, Pjäxor, Sportskor, Sockor m. m.

Mauritz Widfors's H.-A.-B.

Kungl. Hofleverantör.

Klarabergsgatan 31, Stockholm.

Filialer: Drottninggatan 88.
Stadsgården 2.

Undervisning i sång

grundad på italienska skolans metod.

Ada Fallstedt.

Valhallavägen 33, Stockholm.

Allm. Tel. 210 08.

Fleråriga studier i Paris och London.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,
Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR,
Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Astrid Wittborn

Manicure, Pedicure,

Hygienisk ansiktsbehandling.

BRAHEGAT. 6, 2 tr. R. T. 12359. A. 19716

Prenumerera på posten eller tel. Ö. 3275 på

Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lösnummer 30 öre. Innehåller mönster till broderier, väfnader, läderplastik, gyllenläder, drifning i metall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begära mönster.

Äldre årgångar realiseras.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

Filial: Haparanda.

G. o. A. MEUKOW.

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12-4.

Adr. Drottninggatan 54, Stockholm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Gynna Dagnys annonsörer!

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, **Ise Gagner**, 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor, 39 illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och berättelser af Harald Östenson. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

STOCKHOLMS MUSIK-INSTITUT

Brahegatan 7 B. ö. g. III. Allm. Tel. 115 96

Vårterminen börjar den 9 januari. Anmälningstid måndagen den 8 januari kl. 1/2 1-1/2 4 samt 1/2 6-1/2 7 e. m. Under terminen anmälning- och mottagningstid måndagar och torsdagar kl. 1/2 2-1/2 3. Prospekt tillhandahållas.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Annonsera i Dagny!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Ellen Bergman — 70 år. Af A. M. H.

Films. I. Af Metta Greger.

Miss Agnes Slack.

Dagny 1912.

Fastekuren och Mac Faddens "Healthhome" vid London.
Af Ada Fallstedt.

Lapparnes talman och deras danska vän. Af Rolf Nordenstreng.

Konst. Af T. K.

Notiser.

Insänd litteratur.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.